

Det Kristna Hoppet: Livet i Landet som Utlovades till Abraham

Originaltitel: *The Christian Hope - Life in the land of the Promise made to Abraham*

I en av de mest högtidliga förklaringarna någonsin lovade den allsmåttige Guden att ge ett helt land åt Abraham. På en bergstopp någonstans mellan Betel och Ai i Kanaans land gav Gud denna befallning till "trons fader, Abraham" (Rom. 4:16):

"Lyft din blick och se dig omkring från den plats där du står, mot norr och söder, öster och väster. Hela det land som du ser ska jag ge åt dig och dina efterkommande för evig tid" (1 Mos. 13:14-15).

Som ytterligare en försäkran om Guds gåva till Abraham befallde Gud honom:

"Bryt upp och vandra omkring i landet i hela dess längd och bredd, för jag ska ge det åt dig" (vers 17).

Abrahams uppfattning om den ultimata belöningen för tro var fast förbunden med jorden. När han såg norrut skulle Abraham ha sett Judas bergstrakter vid gränsen till Samarien. Mot söder utsträcktes utsikten till Hebron, där patriarkerna senare skulle begravas i den enda bit av landet som någonsin ägdes av Abraham. Mot öster låg Moabs berg och mot väster låg Medelhavet.

Denna gudomliga ed garanterade Abrahams eviga äganderätt till en stor del av jorden. Senare upprepades löftet och utgjorde grunden för ett högtidligt förbund.

”Och jag ska upprätta mitt förbund mellan mig och dig och dina efterkommande från släkte till släkte, ett evigt förbund ... Det land där du [nu] bor som främling, hela Kanaans land, ska jag ge åt dig och dina efterkommande som egendom för evigt” (1 Mos. 17:7-8).

Guds Löfte

Det verkar inte vara möjligt att missförstå villkoren i Guds löfte. Och ändå har "teologin", som genom ett underverk med feltolkningar, behandlat dessa oskyldiga skriftställen på ett sätt som berövar Abraham på hans arv och gör Gud till en lögnare. Den traditionella kristna teologin har nästan inget intresse alls för det land som utlovats till Abraham, vilket man kan se genom att inspektera index över vanliga systematiska teologier, bibliska ordböcker och kommentarer. Och ändå, som Gerhard von Rad säger; "finns det [i de första sex böckerna i bibeln] förmodligen ingen viktigare tanke än den som uttalades i fråga om det land som utlovades och senare beviljades av Jahve".¹ Detta löfte är unikt. "Bland världens alla traditioner är detta den enda som talar om ett löfte om land till ett folk".²

Eftersom landet har lovats genom ed föreslår Davies att det mer passande skulle kallas för "Det svurna landet".³ Så övertygande var löftet om landet till Abraham att det blev "en levande kraft i Israels liv".⁴ "Löftet till Abraham blir en grund för det ultimata hoppet ... Det finns ett evangelium för Israel i det abrahamitiska förbundet".⁵ (Jmf. Paulus uttalande att "[det kristna] evangeliet predikades i förväg till

¹ *The Problem of the Hexateuch and Other Essays*, 1966, s. 79, cited in W.D. Davies, *The Gospel and the Land*, U of C Press, 1974, s. 15.

² M. Buber, *Israel and Palestine*, London, 1952, s. 19.

³ *The Gospel and the Land*, s. 15.

⁴ *Ibid.*, s. 18.

⁵ *Ibid.*, s. 21.

Abraham", Gal. 3:8) W.D. Davies påpekar att stora delar av lagen gör "det gudomliga löftet till Abraham, till den fasta grund på vilken all den efterföljande historien vilar".⁶ Von Rad vidhåller att "hela Hexateuken [1 Moseboken till Josua] i all dess oerhörda komplexitet styrdes av temat om uppfyllelsen av löftet till Abraham i bosättningen i Kanaan".⁷ Vi kan tillägga att det abrahamitiska förbundet genomsyrar hela Skriften.

Det Land som Utlovats

Att patriarkerna förväntades ärva en del av den här planeten är uppenbart inte endast genom de gudomliga löften som gavs åt dem, utan också genom deras nit att bli begravda i Israels land (1 Mose 50:5). Löftet till Abraham och hans avkomlingar går som en gyllene tråd i Första Moseboken. Nyckelorden i följande avsnitt är "land", "ge", "besitta", "arvinge", "förbund". (Det är intressant att lägga märke till hur ofta ordet "land" används i Bibelns index (konkordans) och sedan se hur samma ord saknas i de register över böcker som påstår sig förklara Bibeln).

Löftet till Abraham

"Bege dig till det land som jag ska visa dig" (1 Moseboken 12:1).

"Bryt upp och vandra omkring i landet i hela dess längd och bredd, för jag ska ge det åt dig" (1 Mos. 13:17).

"En som kommer från din egen kropp ska bli din arvinge" (1 Mos. 15:4).

"Jag är HERREN, som har fört dig ut från det kaldeiska Ur för att ge dig detta land till arvedel" (1 Mos. 15:7).

⁶ *The Gospel and the Land*, s. 21.

⁷ *Ibid.*, s. 23.

På den dagen slöt HERREN ett förbund med Abram och sade: "Åt dina efterkommande ska jag ge detta land (1 Mos. 15:18)

Jag ska ... låta folkslag komma från dig, och kungar ska utgå från dig. Och jag ska upprätta mitt förbund mellan mig och dig och dina efterkommande från släkte till släkte, ett evigt förbund. Jag ska vara din Gud och dina efterkommandes Gud. Det land där du bor som främling, hela Kanaans land, ska jag ge åt dig och dina efterkommande som egendom för evigt. Och jag ska vara deras Gud" (1 Mos. 17:6-8).

Abraham ska ju bli ett stort och mäktigt folk, och i honom ska jordens alla folk bli välsignade. Jag har utvalt honom" (1 Mos. 18:18-19).

"Din avkomma ska inta sina fienders portar (1 Mos. 22:17).

HERREN, himlens Gud har talat till mig och gett mig sin ed och sagt: 'Åt dina efterkommande ska jag ge detta land' (1 Mos. 2:7).

"[Abraham]" är en profet (1 Mos. 20:7).

Isak

"Jag ska upprätta mitt förbund med honom, som ett evigt förbund med hans avkomma efter honom... mitt förbund ska jag upprätta med Isak" (1 Mos. 17:19,21).

"Det är genom Isak som din avkomma ska räknas" (1 Mos. 21:12).

"Jag ska ge dig och dina efterkommande alla dessa landområden, och jag ska hålla den ed som jag gett din far Abraham (1 Mos. 26:3).

Jakob

"Han ska ge Abrahams välsignelse åt dig och dina efterkommande, så att du får inta det land som Gud gav åt Abraham, det land där du nu bor som främling" (1 Mos. 28:4).

"Det land där du ligger ska jag ge åt dig och dina efterkommande... och jag ska föra dig tillbaka till detta land" (1 Mos. 28:13,15).

"Det land som jag gett till Abraham och Isak ger jag till dig. Och åt dina efterkommande ska jag ge detta land" (1 Mos. 35:12).

De tolv stammarna

Och Josef sade till sina bröder: "Jag dör, men Gud ska se till er och föra er från detta land till det land som han lovat med ed åt Abraham, Isak och Jakob" (1 Mos. 50:24).

Löftet till Israels nation fick en första uppfyllelse under Josuas ledning (Josua 21:45). Långt efter patriarkernas död uttrycker både lagen och Israels profeters skrifter övertygelsen om att Israels bosättning i landet under Josuas ledning bara var en ofullständig uppfyllelse av det förbund som ingicks med Abraham. Det stod klart att patriarkerna aldrig hade fått landet i besittning. En ytterligare och slutlig uppfyllelse var att förvänta. Poängen är enkel, med ödesdigra konsekvenser för Nya testamentets kristna som blir arvingar till det abrahamitiska förbundet. Von Rad påpekar att:

"Löften som har uppfyllts i historien är således inte uttömda utan förblir löften på en annan nivå " ⁸

"Traditionen, hur den än ändrades, fortsatte att innehålla **hoppet om liv i landet**. I Femte Moseboken framgår det tydligt att det fortfarande finns en framtid att se fram emot: Landet måste uppnå vila och frid... Landet ser fram emot en framtida välsignelse." ⁹

En slutgiltig och permanent bosättning i landet

I Gamla testamentet finns således ett hopp om en slutgiltig och permanent bosättning i landet, åtföljd av fred, som fortfarande är i sikte:

"Mitt folk ska bo i fridfulla hem, i trygga boningar och på säkra viloplatsar"
(Jesaja 32:18).

"Jag ska låta en avkomma gå ut från Jakob, från Juda en arvinge till mina berg [dvs. landet], för mina utvalda ska besitta landet och mina tjänare ska bo där"
(Jes. 65:9).

"Då ska alla i ditt folk vara rättfärdiga och besitta landet för evigt, som ett skott av min plantering, som ett verk av mina händer för att förhärliga mig"
(Jes. 60:21).

"Ni [Israel] ska få dubbelt igen för er skam, och de som förödmjukades ska nu jubla över sin del. Därför ska de få en dubbel lott i sitt land, evig glädje ska de få" (Jes. 61:7).

⁸ *The Problem of the Hexateuch*, s. 92ff.

⁹ *The Gospel and the Land*, s. 36.

"Så skall de ärva landet för andra gången, och evig glädje ska vara över deras huvud" (Jes. 61:7, Septuagintan - även benämnd LXX).

"Men den som tar sin tillflykt till mig [Gud] ska få landet till arvedel och mitt heliga berg till besittning" (Jes. 57:13).

"Den rättfärdige ska aldrig vackla [avlägsnas], men de gudlösa får inte bo i landet" (Ordspråksboken 10:30).

De ödmjuka ska ärva landet

"Lita på HERREN och gör det goda, bo i landet och lev i trofasthet... de ödmjuka ska ärva landet och njuta stor frid... HERREN känner de oskyldigas dagar, deras arvslott består för evigt... De HERREN välsignar ska ärva landet... Undvik det onda och gör det goda, så får du bo kvar för evigt... De rättfärdiga ska ärva landet och bo där för evigt... Hoppas på HERREN och håll dig på Hans väg, så upphöjer Han dig och du får ärva landet. Du ska se hur de gudlösa utrotas... [Lägg noga märke till att de rättfärdiga inte skall förvänta sig att få ärva landet förrän de ogudaktiga är avskurna. Det finns en varning för ~~herravälde~~ och rekonstruktionister/rekonstruktionistiska teologier här!] Det finns en framtid för fridens man" (Psaltaren 37:3, 11, 18, 22, 27, 29, 34, 37).

"För se, dagar ska komma, säger HERREN, då jag gör slut på fångenskapen för mitt folk Israel och Juda [och] låta dem komma tillbaka till det land som jag gav deras fäder. Och de ska ta det i besittning" (Jeremia 30:3).

Det utlovade landet

Integriteten i Guds ord står på spel i denna fråga om det utlovade landets framtid. Det var uppenbart för alla att Abraham aldrig hade fått uppfyllelsen av förbundsloftet om att han skulle besitta landet. Mose fick inte komma in i det utlovade landet, och Israel blev så småningom utvisad från sitt hemland. Men på grundval av det abrahamitiska förbundet höll de trogna i Israel orubbligt fast vid sina förhoppningar om att Israels land verkligen skulle bli skådeplatsen för den slutliga räddningen. Detta hopp fortsatte att vara ledstjärna - inte bara för profeterna utan också för den ursprungliga kristna tro som predikades av Jesus och apostlarna - till dess att det utsläcktes genom att ett icke-territoriellt hopp bröt ut, nämligen "himlen när du dör".

En icke-biblisk syn på framtiden, skild från landet och jorden, främjades av icke-judar som inte var välvilligt inställda till Israels arvedel, för vilka loftet om landet till Abraham var grunden för nationens djupaste strävan. I direkt strid med Jesus har den icke-judiska [hedniska] kristendomen ersatt bibelns löfte om liv i landet med "himlen vid döden". Jesu berömda budskap om salighet, "Saliga är de ödmjuka, för de ska ärva jorden [landet]" (Matt. 5:5) kan inte längre höras i sorlet av ändlösa begravningspredikningar som förkunnar att de döda har begett sig till himlen! Hednisk motvilja mot det förbund som ingicks med Abraham har gjort stora delar av Gamla testamentet meningslösa för kyrkobesökare.

Ännu värre är att den har lagt Nya testamentet under en dimma av förvirring, eftersom det Nya bygger dess grundläggande förståelse av den kristna tron på Guds löften till Israel genom Abraham. Alla de viktigaste lärorna i tron påverkas negativt när det abrahamitiska förbundet ignoreras eller misstolkas.

Undertryckandet av det bibliska hoppet

"Mordet på [Gamla testamentets bibliska] text"¹⁰ genom kritisk forskning har senare varit lika ansvarigt för undertryckandet av det bibliska hoppet om "liv i landet" grundat på loftet som gavs till Abraham, Isak och Jakob, löften som Jesus kom för att "bekräfta" eller "garantera" enligt Paulus (Rom 15:7).¹¹ Genom att

¹⁰ *The Gospel and the Land*, s. 48

¹¹ "Jesus Kristus var en tjänare åt judarna för Guds sanning [evangeliet] för att bekräfta de löften som gavs till patriarkerna, så att hedningarna må förhärliga Gud för Hans barmhärtighet".

fragmentera Gamla testamentets text till gagn för en teori om sammansättning, förlorade forskningen siktet på det som James Dunn kallade för den Pauliniska förutsättningen om Skriftens auktoritet, "att ett enda sinne och uppsåt [Guds] inspirerade de många skrifterna [Bibeln]"¹² Efter närmare två tusen år av obegripliga icke-judiska uttalanden måste löftet till Abraham om avkomma, välsignelse och **land** återinträda som ett sammanhängande och enande tema i nytestamentlig tro på Gud och Kristus och den grundläggande kärnan i det kristna evangeliet om Guds rike.

Evangeliet vilar på löftet till Abraham om att alla de trogna i Kristus kommer att besitta landet för evigt (Matt 5:5, Upp. 5:10). De kommer inte bara att besitta landet, utan den "framtida bebodda jorden" kommer att lyda under Messias och de heliga (Hebr. 2:5). Detta begrepp är vad skribenten till Hebréerbrevet kallar den "storhet" eller "betydelse" av frälsning som vi inte bör försumma:

"Hur ska då vi komma undan om vi inte bryr oss om en sådan frälsning?... Det är inte under änglar han har lagt den kommande världen som vi talar om (Hebr. 3, 5).

En uppenbar motsägelse

Resultaten av den obevekliga processen att demontera den gudomliga uppenbarelsen till Abraham kan ses i kommentarerna till *Pulpit Commentary* på 1 Moseboken 13:14,15. Problemet för kommentatorn (som inte ser någon relevans i marklöftena för de kristna) är att förena Guds tillkännagivande, "Det land där du bor som främling, hela Kanaans land, ska jag ge åt dig [Abraham]", med det som Stefanus sa omkring två tusen år senare om att Gud "**inte gav Abraham någon arvedel** i landet [Palestina], inte ens en fotsbredd, men han lovade att ge det som egendom [*kataschesis*; jmf. LXX 1 Mos. 17:8, 'evig besittning'] åt honom och hans efterkommande."

Hur skall den uppenbara motsägelsen lösas? *Pulpit Commentary* erbjuder två lösningar. Först en återöversättning så att löftet i 1 Moseboken 13:15 istället lyder: "Till dig ska jag ge landet, det vill säga, till dina ättlingar". På så sätt förklaras det att Abrahams underlåtenhet att ta emot landet personligen förklaras: Gud lovade det endast till hans avkomlingar och de fick den under Josuas ledning. Men detta är ingen lösning alls.

¹² *Commentary on Romans*, Word Books, 1988, s. 202.

Alltigenom Guds handlande med Abraham ges löftet om land upprepade gånger till patriarken själv. 1 Moseboken 13:17 säger: "Bryt upp och vandra omkring i landet i hela dess längd och bredd, för jag ska ge det åt dig." Abraham skulle ha all rätt att klaga, om detta skulle innebära att han personligen inte skulle förvänta att få ära det utlovade landet!

Ett annat försök till lösning

Kommentaren erbjuder ett andra sätt att kringgå svårigheterna, nämligen att hävda att landet faktiskt tillhörde Abraham under hans livstid. "Landet gavs verkligen åt Abram som nomadisk hövding, i den bemärkelsen att han fridfullt levde i många år, blev gammal och dog inom dess gränser".¹³ Detta är emellertid att motsäga den bibliska eftertryckliga bekräftelsen om att Abraham definitivt inte ägde landet. 1 Moseboken 17:8 rapporterar särskilt att Gud sade till Abraham:

"Och jag ska upprätta mitt förbund mellan mig och dig och dina efterkommande från släkte till släkte, ett evigt förbund. Jag ska vara din Gud och dina efterkommandes Gud. Det land där du bor som främling, hela Kanaans land, ska jag ge åt dig och dina efterkommande som egendom för evigt. Och jag ska vara deras Gud."

De bibliska förutsättningarna

Dessa är alltså de bibliska förutsättningarna: Abraham skall besitta landet för alltid. Han levde sitt liv som en främling som inte ägde något av landet (förutom ett litet stycke egendom som köpts från hettiterna som en begravningsplats för Sara, 1 Mos. 23:3-20). Abraham själv erkände till de hettitiska invånarna i Kanaan: "Jag är en främling och gäst hos er. Ge mig en egen gravplats hos er, så att jag kan begrava min döda" (1 Mos. 23:4). Som Nya testamentets vittnar: Han [Gud] gav honom [Abraham] ingen arvedel i landet [Palestina], inte ens en fotsbredd, men Han lovade att ge det som egendom åt honom och hans efterkommande" (Apg. 7:5).

¹³ *Pulpit Commentary*, Eerdmans, 1950, Vol. I, s. 200.

Hur skall då Abrahams, Isaks och Jakobs förbundstilldelning av landet uppfyllas? Svaret på problemet kastar en ström av ljus över Nya testamentets kristendom. Det finns bara ett sätt varpå förbundet kan förverkligas - **genom Abrahams framtida uppståndelse, vilket gör det möjligt för honom att ärva det utlovade landet för evigt. För landet tillhör Abraham och hans avkomlingar för evigt genom förbundet. Abraham dog. Abraham måste därför uppstå från de döda för att få "löfteslandet" som är Kanaan, det land han drog ut från Babylon till och där han bodde som främling.** Löftet till Abraham kommer att uppfyllas, som Jesus sade, när:

"Många ska komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob ... och alla profeterna i Guds rike" (Matt 8:11 och Luk 13:28-29).

Behovet av en uppståndelse

Det absoluta behovet av uppståndelse i den gudomliga planen var poängen med Jesu viktiga samtal med sadukeerna som inte trodde på någon uppståndelse och på så sätt förnekade förbundets hopp om liv i landet för patriarkerna och alla de trogna. Jesu svar på deras otillräckliga förståelse för eskatologi, och underlåtenhet att tro på den framtida uppståndelsen för de trogna att ärva landet, inbegrep en sträng tillrättavisning om att de hade avvikit från Guds uppenbarelse:

"Ni tar fel, för ni förstår varken Skriften eller Guds makt. Vid uppståndelsen gifter man sig inte och blir inte bortgift, utan man är som änglarna i himlen. Men när det gäller de dödas uppståndelse, har ni inte läst vad Gud har sagt er: 'Jag är Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud?' Han är inte de dödas Gud, utan de levandes" (Matt 22:29-32).

Logiken i Jesu argument var helt enkelt att eftersom Abraham och Isak och Jakob då var döda, måste de leva igen genom en uppståndelse i framtiden, så att deras förhållande till den levande Guden kunde återställas och få det som förbundet hade garanterat dem.

Hebréer och landet

Hebréerbrevet utvecklar dramat i Abrahams tro på de stora löftena om att Gud skall göra en framtida uppståndelse till den enda lösningen på mysteriet med Abrahams misslyckande att någonsin få äga landet.

"I tron lydde Abraham när han blev kallad att dra ut till ett land som han skulle få i arv..." (Hebr. 1:8).

Så börjar berättelsen. Vi ser att Abraham "blev kallad att dra ut till ett land", dvs. Kanaans land, "som han skulle få i arv". Detta är exakt vad skildringen i Första Moseboken beskriver. Just detta land skulle Abraham ta emot "senare", men hur mycket senare har vi ännu inte fått veta. Skribenten fortsätter: "I tron levde han [Abraham] i löfteslandet som i ett främmande land. Han bodde i tält med Isak och Jakob som var medarvingar till samma löfte" (Hebr. 11:9). "I tron dog alla dessa [Abraham, Isak och Jakob och andra troende] utan att ha fått det som var utlovat. Men de hade sett det i fjärran, hälsat det och bekänt sig vara gäster och främlingar på jorden [**i landet**] (vers 13).

Lägg märke till att våra bibelversioner antyder fel tanke när de översätter "i landet" till "på jorden", som ska ge intrycket att patriarkerna förväntade sig att komma till himlen! Men poängen är att människor som säger att de är främlingar i landet "visar att de söker ett hemland" (Hebr. 11:14), dvs. samma land fast förnyat under Messias utlovade regering.

G. W. Buchanan

Den viktiga sanningen om det utlovade landet har räddats av George Wesley Buchanan:

"Detta löfte-vila-arv var ouplösligt förbundet med Kanaans land, som är den plats där patriarkerna vandrade som gäster (Hebr. 11:13). Det kallades löftets land (Hebr. 11:9) och det himmelska (Hebr. 11:16) ... Detta betyder inte att det inte är på jorden, lika lite som de delaktiga i den himmelska kallelsen (Hebr. 3:1) som hade smakat den himmelska gåvan (Hebr. 6:4) inte levde på jorden. Utan det var verkligen precis det land där patriarkerna

bodde som "gäster och främlingar" (Hebr. 11:13). ["Himmelskt"] betyder att det är ett gudomligt land som Gud själv har utlovat".¹⁴

"Himlen" kommer att vara på jorden

Det är viktigt att lägga märke till den populära kristendomens undvikande av innebörden i Hebréerbrevet 11:8-9. För att bevara traditionen om att himlen är belöningen för de trogna, hävdas det att Kanaans geografiska land är en slags "himmel" som skall förvärfvas vid döden. Men i detta avsnitt i Nya testamentet sägs det uttryckligen att Abraham faktiskt bodde på den plats som betecknades som hans framtida arv. "I tron levde han i löfteslandet" (Hebr. 11:9) och detta var på jorden! Alltså skall "Himlen" i Bibeln vara en plats på denna planet - vår egen jord som förnyad och återställd.¹⁵ Det utlovade landet i denna Nya testamentets kommentar om det Gamla testamentet är fortfarande det geografiska Kanaan, och det är just det territorium där Abraham dog utan att ta emot.

Uppståndelsen i framtiden är den enda väg genom vilken patriarken kan nå sitt mål och besitta det land som han aldrig har ägt. Ja, som Hebreerbrevet betonar så var det ingen av de framstående trogna som fick "det som var utlovat" - det utlovade landets arvedel (Hebr. 11:13, 39). De dog i tron och förväntade sig helt och fullt att senare få sin utlovade besittning av landet. Detta är väldigt långt ifrån idén, som så många har accepterat under påtryckningar från den efterbibliska traditionen, att patriarker redan har gått till deras belöning i himlen. En sådan teori ber om Paulus tillrättavisning som klagade över att några hade "kommit bort från sanningen" genom att säga att "uppståndelsen redan har ägt rum" (2 Tim. 2:18). Förlusten av tro på den framtida uppståndelsen förstör den bibliska tron.

Paulus och Abraham

Paulus behandlar berättelsen om Abraham som en förebild för den kristna tron utan någon antydning om att Abrahams arvedel skiljer sig från den som varje kristen troende har. I själva verket är det motsatsen som är sann: Abraham är "far till alla som tror" (Rom. 4:11). Abraham visade kristen tro genom att tro på Guds plan att ge honom land, avkomma och välsignelse för alltid. Abrahams tro visades i hans villighet att

¹⁴ *Anchor Bible, Commentary to the Hebrews*, Doubleday and Co. 1972, s. 192, 194.

¹⁵ Jmf. J.A.T. Robinsons observation att "'Himlen' aldrig används i Bibeln som destination för de döende.... När jag läser 1 Kor. 15 vid begravingar stärker det intrycket att detta kapitel handlar om dödens stund: I själva verket kretsar det kring två punkter, 'tredje dagen' och 'den sista dagen'" (*In the End God*, Collins, 1968, s. 104, 105).

svara på det gudomliga initiativet; att tro på Guds förklaring om Hans plan att ge Abraham och hans avkomlingar landet för evigt. Detta är kärnan i den bibliska tron. Rättfärdiggörelse betyder att som Abraham tro på det som Gud har lovat att göra (Rom. 4:3,13). Detta innebär mer än Jesu död och uppståndelse. Apostolisk tro kräver tro på den pågående gudomliga planen i historien, däribland den av Gud uppenbarade **framtiden**.

Att förstå vad Gud gör i världshistorien gör det möjligt för en människa att anpassa sitt liv för Gud i Kristus. En kristen enligt Paulus är en som "vandrar i spåren av den tro som vår far Abraham hade" (Rom. 4:12). Abrahams tro "kännetecknades av (eller grundades på) ett hopp som fastställdes enbart genom Guds löfte... Abrahams tro var en stark förtröstan på Gud som den som bestämmer framtiden enligt vad Han har lovat".¹⁶ Därför uppmanar Jesus oss att först och främst tro på Guds rike (Markus 1:14-15; jmf. Apg. 8:12) som inte skall vara något annat än den slutliga uppfyllelsen av det förbund som ingicks med Abraham och hans (andliga) avkomlingar. Paulus definierar löftet, som var att Abraham skulle "ärva världen" (Rom. 4:13).

James Dunn

Som James Dunn säger:

"Tanken på 'arv' var en grundläggande del av den judiska förståelsen av deras förbundsförhållande med Gud, framför allt, ja nästan uteslutande, **i förbindelse med landet** - Kanaans land som var deras genom arvsrätt som utlovats till Abraham ... [Detta] är ett av de mest känsloladdade ämnena i den judiska nationella självförståelsen ... Centralt för judisk självförståelse var övertygelsen om att Israel var Herrens arv ... En del av den nationella tron var övertygelsen om att Gud åt Israel hade gett dem Palestina, det utlovade landet, i arv. Det är detta axiom som Paulus framkallar **och hänvisar till den nya kristna rörelsen som helhet**, både hedningar [icke-judar] och judar. **De** är Guds arvingar. Israels särskilda förhållande till Gud har utvidgats till att omfatta alla i Kristus. Och löftet om landet har omvandlats till löftet om Guds rike ... Detta arv av Riket, fullvärdigt medborgarskap under enbart Guds styre, är något som de troende fortfarande väntar på"¹⁷

¹⁶ Dunn, s. 219.

¹⁷ Ibid., s. 213, 463.

Paulus förbinder den kristna tron direkt med löftet till Abraham. Som Dunn säger:

”Den grad på vilken Paulus argument bestäms av den nuvarande självförståelsen för sitt eget folk framgår tydligt av hans noggranna ordalydelse som tar upp fyra nyckelelement i denna självförståelse: förbundsloftet till Abraham och hans säd, arvet till landet som dess centrala element ... Det hade blivit nästan vanligt förekommande i judisk lära att förbundet lovade att Abrahams säd skulle ärva jorden... Löftet tolkades därför som grundläggande för Israels självmedvetande som Guds förbundsfolk: Det var skälet till att Gud hade utvalt dem bland alla jordens nationer, motiveringen till att hålla sig avskilda från andra nationer, och det trösterika hopp som gjorde deras nuvarande nationella förnedring uthärdlig...¹⁸

Dunn förbinder det abrahamitiska förbundet med Nya testamentet:

”Paulus fall... avslöjar den starka kontinuitet han såg mellan sin tro och det grundläggande löftet i sitt folks Skrifter ... Paulus tvivlade inte på att det evangelium som han förkunnade var en fortsättning och uppfyllelse av Guds löfte till Abraham. Men han var lika tydlig i att arvingarna till Abrahams löfte inte längre skulle identifieras med avseende på lagen. För 1 Moseboken 15:6 visade med tillräcklig tydlighet att löftet gavs och togs emot genom tro helt skilt från hela eller delar av lagen.”¹⁹

Innehållet i löftet

Den springande punkten är att Paulus inte ifrågasätter innehållet i löftet. Hur skulle han kunna det utan att förbise hela uppenbarelsen i Bibeln? Det territoriella löftet skrevs klart och tydligt och upprepades gång på gång i skildringen i Första Moseboken och det var hans folks mest omhuldade nationella skatt: För det trogna Israel, som först representerades av Abraham, hade Gud gett en försäkran om att de skulle ärva landet. Paulus introducerade ett nytt revolutionerande faktum - att detta storslagna löfte är öppet för alla som tror på Messias som Abrahams säd. Ty det var till Messias, som Abrahams säd, som löftena gjordes, såväl som för Abraham själv. Men icke-judiska kristna, om de tror på löftet i Kristus, kan göra anspråk på full andel i samma utlovade arv.

¹⁸ Dunn, s. 233, betoning tillagd.

¹⁹ Ibid., s. 234. betoning tillagd.

Paulus kommer fram till ett triumferande ögonblick i sitt resonemang när han förklarar för sina icke-judiska läsare att "om du är kristen, då räknas du som Abrahams avkomling och är arvinge [till att ärva världen, Rom. 4:13] enligt löftet [som gavs till Abraham]" (Gal. 3:29).

Abrahams tro

Löftena är dock endast begränsade till, som Paulus säger, "de som har Abrahams tro" (Rom. 4:16), dvs. de vars tro är av samma slag som hans, och som vilar på samma löften. Paulus talar därför om att de kristna måste vara "Abrahams barn" (Gal. 3:7), "Abrahams avkomlingar" (Gal. 3:29, Rom. 4:16) och tro att Abraham är deras far (Rom. 4:11), att vandra i hans fotspår (Rom. 4:12) och betrakta honom som en förebild för kristen tro (Gal. 3:9) eftersom evangeliet hade predikats för honom i förväg (Gal. 3:8).

Men hur mycket får vi idag höra om det kristna evangeliet enligt de löften som gavs till Abraham? Den "välsignelse som Abraham fick" (Gal. 3:14), och som nu är tillgänglig för både judar och icke-judar i Kristus, beskrivs i 1 Moseboken 28:4.

Det är att "ta landet i besittning, där du nu lever som en främling, det land som Gud gav till Abraham". Paulus talar till icke-judiska kristna och säger att "den välsignelse som gavs åt Abraham" (jmf. 1 Mos. 28:4) nu har kommit till de troende i Kristus (Gal. 3:14).

Guds frälsningsplan

Det är viktigt att vi inte lägger till något främmande material i Paulus redogörelse för Guds frälsningsplan. Löftet till Abraham och hans avkomlingar är att han och de skall "ärva världen" (Rom. 4:13). Paulus har inte övergett berättelsen i Första Moseboken som han uttryckligen citerar (Rom. 4:3, Gal. 3:6 från 1 Mos. 15:6). Eftersom det utlovade landet Kanaan skulle vara centrum för den messianska regeringen, var det uppenbart att arvet av landet underförstått var ett arv av världen. Men löftet förblir geografiskt och territoriellt vilket exakt motsvarar Jesu löfte till de ödmjuka om att de skulle "ärva landet/jorden" (Matt 5:5), hans tro på att Jerusalem skulle vara "den store Kungens stad" (Matt 5:35), och att de troende skulle administrera en ny världsordning med honom (Matt 19:28; Lukas 22:28-30; Upp. 2:26, 3:21, 5:10, 20:1-6).

Det kristna evangeliet

Kort sagt är löftet om landet, som är grundläggande för det kristna evangeliet, nu löftet om Guds rike - den framtida förnyade "kommande världen" (Hebr. 2:5), som inte skall vara "under änglar" utan under Messias och de heliga, "Guds Israel" (Gal. 6:16), som är arvingar till förbundet. Ett sådant hopp motsvarar exakt de hebreiska profeternas hopp. J. Skinner²⁰ påpekar att "huvudsaken [i Jeremias hopp om framtiden] är att han uppfattade Guds rike som en återställelse av den israelitiska nationaliteten på något sätt." Paulus i Romarna 11:25-26 förväntade sig en kollektiv omvändelse av Israels nation vid Kristi andra ankomst. Men församlingen skulle vara ledare i det messianska riket, enligt Paulus (1 Kor. 6: 2; 2 Tim. 2:12).

På så sätt garanterar det abrahamitiska förbundet en del i det messianska kungariket för alla som nu tror på evangeliet, och det försäkrar oss om att det kommer att bli en kollektiv återgång till Messias från en kvarleva av Israels nation (Rom. 11:25-27). Detta hopp framgår tydligt i Apostlagärningarna 1:6, där apostlarna (som inte haft förmånen av en kalvinistisk utbildning!) frågade när den utlovade återställelsen av Israel kunde förväntas. Eftersom de hoppades få vara kungar i Guds kungarrike, och den heliga anden (vers 5) var kungars särskilda gåva, förväntade de naturligtvis en omedelbar ankomst av Riket. I sin barmhärtighet har Gud förlängt omvändelsens period.

Världsomfattande arv

Det var vanligt enligt judiskt tänkande och Paulus, liksom hela Nya testamentet, att hela världen var inbegripen i löftet till Abraham om att han skulle ärva "det utlovade landet". Detta framgår av både bibliska och utombibliska texter:

"Det är jag som har insatt min kung på Sion, mitt heliga berg.... Be mig [Gud], så ger jag dig [Messias] hednafolken till arvedel och hela jorden till egendom. Du ska krossa dem med järnspira, slå sönder dem som lerkär!" (Psaltaren 2:6 - se även Uppenbarelseboken 12:5 och 2:26-27 – där det sista avsnittet omfattar de kristna i samma löfte).

²⁰ *Prophecy and Religion*, Cambridge, 1922, s. 308.

Jubileerboken 22:14: "Må [Gud] styrka dig, och må du ärva hela jorden."

Jubileerboken 32:19: "Och det skall vara kungar från dig [Jakob]. De kommer att styra överallt där mänskligheten har trampat. Och jag skall ge din säd all landyta under himlen, och de skall styra i alla nationer som de har önskat".

Henochs bok 5:7: "Men de utvalda skola få ljus och fröjd och frid, och de skola ärfva landet"

Fjärde Esra 6:59: "Om världen verkligen har skapats för oss, varför äger vi inte vår värld som ett arv? Hur länge dröjer det?"

2 Baruks bok 14:12-13: "De rättfärdiga... är säkra på den värld som du har lovat dem med en förväntan full av glädje."

2 Baruks boken 51.3: "[De rättfärdiga] skall få den värld som utlovas dem".

Ärva världen

Paulus definition av löftet till Abraham, att han fick "löftet att ärva världen" (Rom. 4:13) passar naturligtvis in i sådana texter som dessa och framgår av det förbund som ingicks med Abraham. Henry Alford's kommentarer på sambandet mellan Paulus syn på framtiden och judiska förhoppningar:

"Rabbinerna hade redan sett - och Paulus som hade uppfostrats i deras lärande höll fast vid sanningen - att det var så mycket mer som avsågs med orden "i dig eller i de skall alla jordens släkter bli välsignade" än bara Kanaan. De spårar tydligt världens gåva till detta löfte. Att ärva världen... är det fulländade herravälde över hela världen som Abraham, fadern till de trogna i alla folk, och Kristus såsom löftets säd, skall besitta."²¹

H.A.W. Meyer påpekar att, för att vara "Abrahams säd" innebar det att man var avsedd att ha "herravälde över världen", baserat på 1 Moseboken 22:17: "Din avkomma ska inta sina fienders portar [dvs. städer] av sina fiender."²² Med detta löfte i tankarna föreställer sig Jesus att den trogna ska anta auktoritet över stadsbefolkningar (Lukas 19:17,19).

I *International Critical Commentary* på Romarbrevet 4:13 ²³ sägs det om löftet, att Abrahams säd [i Kristus] skall "åtnjuta världsomfattande herravälde", "rätten till ett universellt herravälde som kommer att tillhöra

²¹ *Commentary on the Greek Testament*, Vol. II, s. 350.

²² *Commentary on John*, Funk and Wagnalls, 1884, s. 277.

²³ Sanday and Headlam, *Epistle to the Romans*, T & T Clark, 1905, s. 109, 111.

Messias och hans folk", och "löftet till Abraham och hans avkomlingar om världsomfattande messianskt styre".

Israels nit för landet

Något av Israels brinnande iver för landet kan ses i den 14:e och 18:e *Benediction* [judisk välsignelse, ö.a] som upprepas i synagogan sedan år 70:

"Var barmhärtig, o Herre vår Gud, i Din stora barmhärtighet mot Ditt folk Israel och mot Jerusalem, och mot Sion den bestående platsen för Din härlighet, och mot Ditt tempel och Din boning, och mot kungariket i Davids hus, Din rättfärdige smorde. Välsignad äro Du, David, O herre, Davids Gud, uppbyggaren av Din stad Jerusalem". "Ge Din frid över Israel, Ditt folk, och på Din stad och på Ditt arv, och välsigna oss, alla tillsammans. Välsignad vare Du, O Herre, som skapar fred. "

Landet i Nya testamentet

Även där landet inte nämns direkt är det underförstått att landet är i staden och templet, vilket blev kärnan i hoppet om frälsning.²⁴ Exakt samma hopp återspeglas i Nya testamentet:

"Han [Jesus] ska bli stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud ska ge honom hans fader Davids tron" (Lukas 1:32).

Han [Gud] har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att vara barmhärtig mot Abraham och hans barn [ättlingar] till evig tid, så som han har lovat våra fäder" (Luk. 1:55).

"Han [Gud] har rest för oss frälsningens horn i sin tjänare Davids hus... [och] visat barmhärtighet mot våra fäder och tänkt på sitt heliga förbund, den ed han gav vår fader Abraham" (Luk. 1:69,72,73).

²⁴ Davies, s. 54.

"Simeon... väntade på Israels tröst" (Luk. 2:25).

Just i den stunden kom hon [Hanna] fram och prisade Gud och talade om honom [Jesus, se Kärnbibeln, NET Bible, etc., ö.a] för alla som väntade på Jerusalems frälsning" (Luk. 2:38).

Välsignat är vår fader Davids rike som kommer" (Markus 11:10).

"Josef från Arimatea [en lärjunge till Jesus - dvs. en kristen, Matt 27:57] en ansedd rådsherre som också väntade på Guds rike" (Markus 15:43).

Men vi [Jesu lärjungar, dvs de kristna] hade hoppats att han [Jesus] var den som skulle frälsa Israel" (Luk. 24:21).

När de nu var samlade frågade de [apostlarna] honom [Jesus]: "Herre, är tiden nu inne då du ska återupprätta riket åt Israel?" (Apg. 1:6).

"Och nu står jag inför rätta för mitt hopp till det löfte som Gud gav våra fäder och som våra tolv stammar hoppas få se uppfyllt medan de ivrigt tjänar Gud natt och dag" (Apg. 26:6-7).

Det stora förbundet

Bibeln talar inte för ett ögonblick om att överge eller ersätta dessa förhoppningar som grundar sig på det stora förbund som ingicks med Abraham. De lärjungar som var närmast Jesus, som var frukten av hans noggranna undervisning under flera år och i sex veckor efter uppståndelsen (Apg. 1:3), ser naturligtvis fram emot att Riket skall återställas till Israel (Apg. 1:6). De hade inte en tanke på att överge profeternas

territoriella förhoppningar. Paulus insisterar på att han står "inför rätta för mitt hopp till **det löfte som Gud gav våra fäder** och som våra tolv stammar hoppas få se uppfyllt medan de ivrigt tjänar Gud natt och dag" (Apg. 26:6). Detta hopp uttrycks i ett rabbiniskt talesätt från tredje århundradet som återspeglar de forntida förväntningarna på liv i det land som hölls gemensamt med Nya testamentet:

"Varför längtade patriarkerna efter begravning i Israels land? Därför att de döda i Israels land kommer att vara de första som uppväcks i Messias dagar och för att njuta av Messias år" (*Gen. Rabbah*, 96:5).

Det apostoliska kristna hoppet

Paulus uttalande i Apostlagärningarna 26:6-7 (ovan) definierar uttryckligen det apostoliska kristna hoppet som samma hopp som den forntida synagogan hade — utsikten till världsomfattande herravälde för de trogna i Messias rike. Nya testamentets kristendom bekräftar detta intresse för de ouppfyllda löftena till patriarkerna med förväntan på att Riket skall återställas till Israel. Jesus utlovar landet till de ödmjuka (Matt 5:5) och lokaliserar framtidens kungarike "på jorden" eller kanske "i landet" (Upp. 5:10). Det spelar ingen större roll om vi återger det med "*epi tys gys*", "i landet" eller "på jorden", eftersom Riket är avsett att omfatta "hela jorden" (Ps. 2:8).

Löftet till Abraham skall uppfyllas i Messias när han inbjuds till att "Be mig, [säger Gud], så ger jag dig hednafolken till arvedel och hela jorden till egendom" (Ps. 2:7, 8). Alla dessa välsignelser finns i Paulus ord "ärva världen" (Rom. 4:13), som han ser som kärnan i löftet till Abraham - det löfte som de icke-judiska troende bör hålla fast vid eftersom de är i Kristus och därmed också har rätt till det:

*"Om ni tillhör Kristus är ni avkomlingar till Abraham, arvingar efter löftet
(Galaterna 3:29).*

"Himlen"

Hänvisningar till "himmel" i Nya testamentet är begränsade till sammanhang där den framtida belöningen för de troende sägs bevaras nu, som en skatt, hos Gud i himlen. "Himlen" som en plats borttagen från jorden är emellertid aldrig destinationen för den troende i Bibeln - varken vid döden eller uppståndelsen. Kristna måste nu identifiera sig med sin belöning, för närvarande förvarad i himlen, så att de kan ta emot

den när Jesus för ner den till jorden vid hans andra ankomst (Kol. 1:5, 1 Petr. 1:4-5). Denna belöning gjordes känd för de nyomvända när det kristna evangeliet om Guds rike predikades för dem (Matt 1: 14-15; Lukas 4:43; Apg. 8:12; 19:8; 20:25; 28:23,31).

Tron på evangeliet på apostlarnas tid var inte begränsad till tron på Jesu död och uppståndelse, utan inkluderade hela inbjudan att förbereda sig för en plats i Messias världsomfattande herravälde som skall förverkligas på jorden. Situationen är väldigt annorlunda i dag, när föga eller inget alls predikas om att ärva jorden tillsammans med Jesus. Det finns ett trängande behov av att de troende rättar sig efter Paulus varning om att inte "låta er rubbas från hoppet i det evangelium som ni har hört" (Kol. 1:23). Förlusten av Guds rike i evangeliet är symptomatisk för förlusten av kristendomens rötter i Gamla testamentet.

Tro på Guds världsomfattande plan

Att föreslå att det kristna ödet skall åtnjutas på en plats bortom jorden är att göra nonsens av Nya testamentets och Guds plan i världshistorien. I ett slag förstör det de löften som gavs till Abraham och hans avkomlingar (dvs. Kristus och de trogna) om att de skall ärva landet och världen. Att ersätta hoppet om att ärva jorden mot att "fara till himlen vid döden" omintetgör det förbund som ingicks med Abraham. Det förbundet är grunden för Nya testamentets tro.

Det upprepade erbjudandet om "himlen" i vanligt predikande gör profeternas hopp meningslöst, deras hopp (grundat på det abrahamitiska löftet) om att världen kommer att åtnjuta en oöverträffad era av välsignelse och frid under det rättvisa styret av Messias och de uppståndna trogna - de som tror på "Guds rike och Jesu namn" [dvs. hans Messiasskap och allt vad det innebär] och som döper sig som svar på den tidiga trosbekännelsen i Apostlagärningarna 8:12:

"Men när de nu trodde på Filippus, som förkunnade evangeliet om Guds rike och Jesu Kristi namn, döptes de, både män och kvinnor."

En förebild för evangelisering

Den här texten förblir en förebild för evangelisering och kallar den samtida kyrkan tillbaka till dess rötter i förbundet med "de trognas fader" som endast kan uppfyllas i Messias Jesus. För uppfyllelsen av den planen ska vi be: "Låt Ditt rike komma" och sträva efter "att leva ett liv värdigt Gud, som kallar er till sitt

rike och sin härlighet" (1 Tess. 2:12). Sanningen om vårt kristna öde kommer att återställas när vi återvänder till det bibliska språket om "att komma in i Riket", "ärva jorden" (Matt 5:5) och "regera på jorden" (Upp. 5:10) och överger våra omhuldade förhoppningar om "himlen". Vägen kommer då att vara öppen för oss att förstå att kristendomen är en kallelse till kungadöme och att en helig är förordnad att styra på jorden i Messias kommande kungarike (Dan. 7:18,22,27). Henry Alfords kommentar är en mycket behövlig korrigerande och kallar oss tillbaka till tron på hoppet i det abrahamitiska förbundet:

"Profetians allmänna innebörd och liknelsen om Guds handlande pekar på ett omisskännligt sätt på denna jord, renad och förnyad, och inte till himlarna i någon vanlig bemärkelse, såsom det eviga livet för de välsignade."²⁵

Alfords stora insikt upprepar den endräkt som finns i Bibelns hopp för framtiden:

Han [Gud] ska ge Abrahams välsignelse åt dig [Jakob] och dina efterkommande, så att du får inta det land som Gud gav åt Abraham, det land där du nu bor som främling" (Jakob, 1 Mos. 28:4).

"Så skulle välsignelsen som Abraham fått komma till hedningarna i Jesus Kristus" (Paulus, Gal. 3:14).

*Denna artikel publicerades i *A Journal from the Radical Reformation*, Vol. 2, No. 4.

Översättning: Ingrid J. Klingberg, feb. 2021.

Bibelcitat: SFB15 om inget annat anges.

Bild: Thomas Marchand - Unsplash

²⁵ Henry Alford, *Commentary on the Greek Testament*, Vol. 1, s. 35, 36.